

še dovolj časa, smo se z avtobusom peljali do Vrbskega jezera. Mnogo izmed udeležencev ga še namreč ni videlo. Ob 5. uri 25 minut nas je odpeljal vlak iz Celovca proti domu. Vsi, ki smo jih dobili med ekskurzijo, nam bodo ostali še dolgo v spominu.

Naj bo omenjeno, da nam je šla oblast, kakor tudi drugi ljudje, prijazno na roko. Povsod so nas lepo sprejeli, za kar jim naj bo na tem mestu izražena prisrčna zahvala.

(Dalje prihodnjič.)

★

Vprašanja in odgovori.

J. V. v M.

Kdo je dolžen plačati odmeritev pri kupčiji z zemljiščem?

Odgovor:

Navadno tisti, ki kupi. Prodajalec samo tedaj, če je sklenil tak dogovor. Stroški odmeritve bodo najcenejši, ako počakate na dan, ko bo imel zemljemerec še kak drug posel v vašem kraju.

G. J. v P.

Na banovino sem vložil prošnjo za podporo, ker sem šmarnico precepil. Zdaj pa ni nobenega odgovora. Kaj je vzrok?

Odgovor:

Sedež banovine je v Ljubljani. Če bi hoteli mi za vzrok poizvedeti, bi morali vložiti posebno prošnjo, je boljše, če potem občine ponovno prosite za rešitev svoje prošnje.

M. K. v M.

Katere predmete mora znati, kdor hoče napraviti izpit čez 4 razrede gimnazije?

Odgovor:

Oglasiti se morate pri ravnateljstvu dotične gimnazije, kjer mislite delati izpit. Vprašajte pa tudi, koliko bo to stalo?

I. N. v J.

Ali lahko župan sam odredi kuluk, kadar hoče?

Odgovor:

Za občinske ceste odredi občinski odbor ali župan. V vašem slučaju gre za občinsko cesto. Torej je imel prav. Ako mislite, da je pre-

več od vas zahteval, se pritožite na srezko načelstvo.

J. M. v O.

V domači posojilnici v Štrigovi moram plačati 14% za posojilo. Kje bi dobil cenejše %?

Odgovor:

V času pomanjkanja denarja vam nobena posojilnica ne bo mogla pomagati. Obrnite se na hipotekarno banko. Tam bo morala nekaj ceneje.

B. F. v Sv. B.

Nekemu sem naredil obleko, pa mi je ni plačal. Zadržal sem mu suknjo. Zdaj ga ni od nikoder. Ali lahko suknjo prodam?

Odgovor:

Pišite mu še enkrat priporočeno pismo, če do tega in tega dneva ne pride, boste v smislu dogovora suknjo prodali. Če ga ne bo, pa lahko prodate.

I. K. v J.

Mehanik mi je popravil kolo in dal še razne stvari poleg, česar nisem naročil. Sedaj po enem letu me pa terjajo za plačilo teh reči.

Odgovor:

Vi bi morali tedaj takoj nazaj dati ali zahtevati, da odstrani tiste odvisne reči. Ako pa ste jih sprejeli, ste pač odobrvali, da jih je vam dodal. Zato ste dolžni plačati.

J. I. v Š.

Čigava je trava ob banovinski cesti? Jo moramo res plačati, če jo kosimo? Saj hodi mo na kuluk!

Odgovor:

Trava na zemljišču, ki se spada k banovinski cesti, je pač banovinska in je cestarjem oddana. Jo je pa tako malo, da zaradi nje ni treba prepira.

Isti:

Preje smo imeli navado, da smo v jeseni vsi skupaj pašili. Sedaj pa imamo nekateri boljše travnike. Ali lahko prepovemo, da ne smejo po naših travnikih pasti?

Odgovor:

Skupna paša na skupnem svetu se ne more prepovedati, je treba svet preje razdeliti v last. Tam, kjer pa imate že vsak svoj svet, pa seveda lahko prepoveste pasti po vašem.

M. V. v B.

Imamo zamotano zadevo glede dedščine.

Odgovor:

Smo pregledali vaš slučaj. Sami si ne boste znali pomagati. Potrebujete, ako želite tožiti, odvetnika, ker so te vrste tožbe najtežje.

L. Š. v G.

Ali smem sam zmetati dimnik ali moram res to pustiti dimnikarju?

Odgovor:

Ker ste popolnoma na samem, lahko zmetate sami. Ako bi vas dimnikar nadlegoval, prijavite slučaj srezkemu načelstvu.

★

Pletnine in tkanine iz volne

zahtevajo drug način pranja kakor bambaževinaste in lanene.

Predvsem je treba zelo naglo prati in ne sme se blago mencati, temveč samo stiskati in mečkati. Uporabiti je le mlačno vodo in dovoljšno množino. Tako lug kakor zadnja voda za izpiranje mora imeti isto toploto, ne da bi se morda pralo v vročem lugu in izplahnjevalo v mrzli vodi. Roba se nikdar ne namili. Napravi se lug iz mila na ta način, da se drgne kos mila med rokami v vroči vodi. V mrzli vodi se milo ne raztopi. Lug se nato z roko speni, kar je znamenje, da se je milo res razstopilo. Lug se hladi do mlačnosti, ali se mu prilije toliko mlačne (ne mrzle) vode, da je prav.

V mlačnem lugu se mečka roba. Posebno umazana mesta večkrat in temeljito. Izplaknuje se v več vodah, kakor že povedano iste toplote kakor lug. Poslednji vodi se doda salmijakovca (eno žlico na 10 l vode), ki ima to lastnost, da razrahlja fine volnene nitke.

Volneno blago in posebno še pletenine se nikdar ne ožemajo (ovijajo), temveč stisnejo med rokami. Vrv ali celo plot nista primerna za obešanje jopic in pletenin, ker se blago razvleče

Fr. Ks. Meško:

Črna smrt.

VII.

V avgustu mesecu.

Po deželi še strašna, moreča vročina. Kakor vse druge vire tolažbe in pomoči, je srd božji zaprl tudi zatvornice neba, da ni smelo in moglo dati dežja. Polje je v vročini gorelo, vse ozračje je puhtelo težke, dušече soparice. Zemlja je pokala, da so vse križem zevale široke, globoke rane. Trava, kar je ni bilo solnce že povsem požgalo, je rumenela, se zvijala, prasketala. Kakor ljudje pod koso deklet božje, črne smrti, so poljski pridelki, kar jih je pač bilo, umirali pod pekočimi žarki solnca.

»Katerih ne bo pomorila kuga, bodo pomrli od lakote,« so trepetali ljudje. »Pa nas bo Bog res vse uničil, nikogar se usmilil?«

Na Veliko gospojnico popoldne je bila minoritska cerkev spet polna vernikov, povsem zbeganih, v cerkvi iščočih tolažbe in pomoči.

Krščanski nauk je imel sam oče gvardian. Proti volji so se mu oči s solzami zalile, ko je stopil na

prižnico in je videl pred seboj to plašno, drhtečo množico. Kaj čudo, da je bila, ko je pričel govoriti, slednja njegova beseda usmiljenje, upanje in tolažba.

»... Zdi se, in od drugod prihajajo ista poročila, da strašni pokolj preneha. In verujem, da je konec kazni božje blizu. Zakaj Bog, Stvarnik in Oče naš, nas ne bo vseh uničil, ne nas popolnoma iztrebil... Pri krvi Kristusovi, predragoceni, za nas grešnike preliči, ga danes spet prosim, rotim, naj se nas usmili! Pri sedmih pekočih ranah Matere njegovega edinorojenega Sina ga prosim in rotim, naj nam prizanesel! Vemo, da smo nevredni; spoznavamo in pripoznavamo, da smo kazni zaslužili. A po neskončnem svojem usmiljenju naj prizanesel! Naj prizanesel materam, doječim, blagoslovljenim! Naj prizanesel otrokom, čistim in nedolžnim. In zaradi čistih in nedolžnih, ki ga niso še nikoli žalili, nam grešnikom...«

Kakor je govoril na Vnebovzetje Marijino pater gvardian, se je res zdelo, da je že naslednje dni kuga ponehala.

Že so si ljudje oddihali, že so v novem upanju prosteje, veseleje zadihali.

A kakor bi smrt začutila, da se bliža konec krutemu njenemu vladanju, je proti koncu avgusta na novo zadivjala z vso neusmiljenostjo in močjo.

Tedaj je tudi v hiši žida Izerlina zavladało gorje. Tako strašno gorje, da je Aron pozabil svojih zlat-

Črešnja.

Oče je umrl in je zapustil svojima sinovoma svoje imetje. Sinova sta si vse porazdelila, seveda ni šlo mirnim potom, ampak z velikim prepiranjem, no, nazadnje je bilo posestvo razdeljeno. Še vrt pri hiši je bilo treba razdeliti. To sta izvršila tako, da sta natančno vzela vsak svojo polovico. Sredi vrta pa je stala črešnja. Čigava naj bo? Vsak izmed bratov jo je hotel imeti zase. Ko so bile črešnje zrele, je hotel starejši brat splezati na drevo, ali mlajši mu ni dopustil. Začel se je zopet prepir, v katerega sta se umešali tudi ženi obeh bratov. Tako so

in izgubi obliko. Jopice in sploh pletenine je razgrniti na ravno ploskev — mizo ali trato — na podloženo rjuho; večkrat je treba obrniti in naravnati v pravo obliko. Tanke tkanine (robce) in šale je najbolje zaviti v čisto krpo ali rjuho.

Volneno blago se ne sme popolnoma posušiti. Še nekoliko vlažno se zlika z leve strani z ne prevročim likalnikom.

Blago temne barve se ne sme prati v vodi, kjer se je poprej pralo blago svetle barve, ker se primejo fine volnene nitke temnega blaga, ki potem ne izgleda lepo.

Za fine volnene tkanine in pletenine je jako dobro pralno sredstvo »Lux«. Dobi se v trgovinah in ima vsak zavojček natisnjeno uporabno navodilo.

Dobro pralno sredstvo za volneno blago je divji kostanj. Kostanje operi, razreži in pristavi v mrzlo vodo v pokriti posodi k ognju. Ko zavre, pusti pokrito stati ob robu štedilnika, tako, da ravno ne vre. Precejeni ekstrakt razredči s toplo vodo in v tej topli tekočini namoči in operi volneno blago brez mila ali drugih pralnih sredstev, ker vsebuje divji kostanj neko tvarino »saponin«, ki ima iste lastnosti kakor milo.

Divji kostanj hrani razrezan in posušen v obešenih vrečkah v zračnem suhem prostoru.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 21. novembra 1931 so pripeljali špeharji 146 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12 do 13 Din, špeh 12 do 14 Din. Kmetje so pripeljali 16 voz krompirja po 1—1.50, 6 čebule po 5—6 (česen 10—16), 26 zelja po 1—2 (ali 0.75 kg), 18 voz sena po 80—85, 5 otave po 65—75, 4 ržene slame po 60—65, 2 detelje po 85. Pšenica 2, rž 1.50, ječmen 1.50, oves 1.25—1.50, koruza 1.50, fižol 2—2.50, kokoš 25—35, piščanci 25—55, raca 25—35, gos 40—80, puran 35—65, domači zajec 8—25, divji

Okrožni zdravnik.

Dr. Aleksej Novoseljsky

se je preselil iz Muretinc v svojo vilo pri Sv. Marjeti niže Ptuj pri Moškanjcih ter zopet redno ordinira za splošno medicino in zobozdravništvo.

zajec 20—30, fazan 25. Srnjak 1 kg 10—12, jezebec 12, kljunač 15. Celi orehi 6, luščeni 20—24. Hren 14—16, gobe 1—2, grozdje 6—8, hruške 3—5, jabolka 2—5. Mleko 2—3, smetana 10—12, surovo maslo 24—30. Jajca 1.25—1.50, med 14—20. Suhe slive 8—12, surovi kostanj 1—2, pečeni 4—6 Din.

Mariborski svinjski sejem dne 20. XI. 1931.

Na ta sejem je bilo pripeljanih 196 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad od 36 do 60 Din, 7—9 tednov od 80 do 100 Din, 3—4 mesece stari od 150 do 240 Din, 5—7 mesecev stari od 300 do 400 Din, 8—10 mesecev stari od 450 do 500 Din, 1 leto stari do 600 do 750 Din, 1 kg žive teže od 5 do 6 D, 1 kg mrtve teže od 7 do 10 Din. Prodanih je bilo 98 komadov.

*

Mrtvec — predsednik.

Pred kratkim je obiskala angleška kraljica en oddelček vseučilišča v Londonu. Ko je pregledala vse znamenitosti na oddelku, je vprašal vodja zavoda visoko posetnico, če ne bi hotela obiskati tudi še ustanovitelja visoke šole. »Ustanovitelja enega najstarejših vseučilišč?«, je vprašala kraljica, »ta venadar ne more biti več med živimi?« — On je prisoten, veličanstvo, se je glasil odgovor vodje. Kraljico so nato peljali po celi vrsti zamotano izpeljanih hodnikov. Sluga je odklenil z velikim ključem zarjavelo ključavnico. Kraljica je stopila v dvorano in je obstala že koj po prvih korakih. V starodavnem stolu je sedela v navadnem položaju pred dolgo in zeleno pregrnjeno mizo čudna postava. Obraz in roke moša so kazale običajno barvo, ki pa se je svetlikala kakor pri kovinah. Sklonjena postava je bila oblečena v obleko iz 18. stoletja. Temno

obrobljena očala so še povečavala strahotni vtis. »To je mumija, veličanstvo,« je razlagal vodja, »in sicer mumija ustanovitelja našega oddelka, Jeremije Benthama. Umrl je leta 1799 in je zapustil celo svoje premoženje v uporabo za znanstvene namene. V svoji oporoki je izrazil željo, naj bi bil vedno prisoten pri zborovanjih od njenega začetega oddelka. Njegovo truplo so balzamirali, in sicer po načinu, ki je bil izumljen od učenega blagopokojnega Benthama. Bentham je bil po poklicu kemik in je posvečal v svojem življenju veliko pažnjo ohranitvi telesa in raznih predmetov. Njegovo poslednjo željo so mu izpolnili. Benthamovo truplo so najprej balzamirali, nato ga odeli s prav tanko kovinasto plastjo, mrtveca so oblekli v njegovo vsakdanjo obleko in ga posadili na stol. Krog te mize se zbirajo vseučilišni profesorji k slavnostnim sejam, ki se vršijo pod predsedstvom pred 140. leti umrlega ustanovitelja znanstvenega zavoda.

*

OBČNI ZBOR PROSVETNE ZVEZE

V četrtek, 26. novembra, se vrši ob 10. uri v dvorani Prosvetne zveze v Zadrugi gospodarski banki v Mariboru občni zbor. Prosvetna zveza naznanja dodatno k razposlani okrožnici, da je ministrstvo sodbračaja udeležencem skupščine Zveze slovenskih mladencev in Osrednjega vodstva dehiških zvez v Mariboru dne 26. t. m. polovično vožnjo dovolilo. Vozni listki od vstopnih postaj do Maribora veljajo skupno s potrdilom o udeležbi skupščine za povratno vožnjo. Na vstopnih postajah dajte vozne listke z mokrim žigom žigosati!

Sv. Benedikt v Slov. gor. V nedeljo 15. tega meseca je vprizorila mladinska organizacija

ostale črešnje na drevesu, brata pa sta šla k sodniji. Pravda za črešnjo je trajala dolgo časa in nihče se ni upal dotakniti sadu, kar je bilo ptičem zelo všeč. Razsojeno je bilo, naj bo črešnja eno leto last enega in drugo leto last drugega, ali niti s tem nista bila brata zadovoljna in zopet ni mogel nihče do črešnje, ker drug drugega nista pustila nanjo. Tako je trajalo celo vrsto let, med hišami je nastalo radi črešnje veliko sovraštvo, ki ni ponehalo niti tedaj, ko je neke noči vihar črešnjo porl.

Razlog.

»Kaj, ti podajaš temu človeku roko? Kaj

nikov, dolgovi in obresti, ki bi jih naj bil tiste dni izterjal; pozabil palačo, ki jo je nameraval kupiti, a se še vedno ni mogel odločiti, da bi jo kupil; pozabil vsega. Samo eno je mislil, pred enim je v strašni grozi trepetal: »Če bi Rahela umrla!«

Na praznik je prišlo gorje, zadnjo soboto v avgustu. Ponoči je deklica vso noč zmedeno govorila, zjutraj ni mogla vstati. Vročica jo je kuhala, neutešna žej jo je žgala. V glavi ji je gorelo, vse se ji vrtelo, da ničesar jasno misliti ni mogla. Po vsem telesu se je čutila bolno in pobito, kakor bi bila padla z višine na trda tla, ali kakor bi jo bili po vsem telesu zbičali. Na tilniku in pod pazduhami so se ji prikazale črno-modre bule, črne smrti znaki in pečati.

Ni še bila preživela tako žalostnega dne Gospodovega. Ker v mestu niso imeli židovske shodnice, je ob praznikih sv. pismo brala, se z materjo o obljubljenem Mesiji pogovarjala. Kdaj bo pač prišel? Ali je vendar že prišel, kakor kristjani trdijo? Jezus iz Nazareta? Je li res ta?

Danes ni mogla brati. Ko jo je mati vprašala, ji li naj čita kako poglavje iz Izaije ali Jeremije, je nemo odkimala. Zbolelo jo je v glavi, če je le kdo glasno izpregovoril. In nič misliti ni mogla. Kako bi danes sledila veličastnemu poletu teh velikanov, v besedi tako mogočnih?

Tako je ležala v polmračni, nizki, a z najdragocenejšimi jutrovrskimi preprogami pogrnjeni spalnici na snežnobeli, dehteči postelji. Vdano je pričakovala, kaj ji prinese čas: ozdravljenje ali smrt.

Očeta in mater je zajela groza, kakršne do tedaj še vse življenje nista poznala.

Zbegani oče je hitel k mestnemu zdravniku.

»Rešite mi otroka, milostni gospod! Prigisite zlatnikov, pet prgišč vam jih dam, če mi jo ozdravite.«

»Kar morem, bom gotovo storil. A zapovedovati smrti ne morem; nisem jaz njen gospodar.«

Žid si je pulil lase.

»Saj ne sme umreti, mojih oči luč, mojega življenja radost! Kaj naj počnem brez nje na stare dni?« Zdravnik je dal zdravila, ki jih je s seboj prinesel; praške, razne tekočine in kadilo, ki naj z njim sobo in vso hišo nakadijo, da kužne kali zamori in nevarnost nalezljivosti zmanjša.

Ko je odhajal, je imel za trpeti srci staršev edino to tolažbo:

»Proti večeru spet pridem. Morda se do tedaj bule razvijejo, da jih morem izrezati in položiti bolnici zdravilne obliže. Bomo videli. — Upajte! Rahela je pač zelo nežna; a tudi mlada, in sicer zdrava. Tako bo morda bolezen zmagala.«

»Naj mi vzame smrt vse bogastvo, vse rad dam. Samo moje dete mi naj pusti!« je ječal obupani oče.